

Brieven

Respect voor de stad

Architecten Donna van Milligen Bielke en Steven Broekhof spelen in op het 'groeidend aantal toeristen' en de behoefte aan wonen; ze verdubbelen de 9 Straatjes (*Het Parool* van gisteren). Het beeld zegt genoeg: schokkend. Het fijnmazige subtiële stadsnet doorklieft door eenvormige 'hoge' gebouwen, door ons werelderfgoed.

Ik ben geen monumentenridder, ik maakte de Posthoornkerk, het Olympisch Stadion, de Droogbak, de graansilo's en de Hallen bruikbaar, maar steeds vanuit respect voor het weefsel van de stad, met respect voor gebouwen, respect voor de stad waar ook de toeristen voor komen, maar vooral voor (duurzaam) gebruik voor de Amsterdammers. Inspelen op de 'markt', de toeristenbehoefte, meer oppervlak voor wonen en dan met semihoogbouw juist in smalle straten...

Het voorstel van Van Milligen Bielke en Broekhof is weer een bewijs dat architecten niet begrijpen hoe je met de stad en de aanwezige kwaliteit moet omgaan. Als je iets wilt veranderen, moet je soms een beetje brutaal zijn, stellen zij. Spaar ons; de grachten zijn een unieke hoofdstructuur; de straatjes hebben kwaliteit in wat ze zijn, ondergeschikte verbindingen. Een déjà-vu van de jaren zeventig.

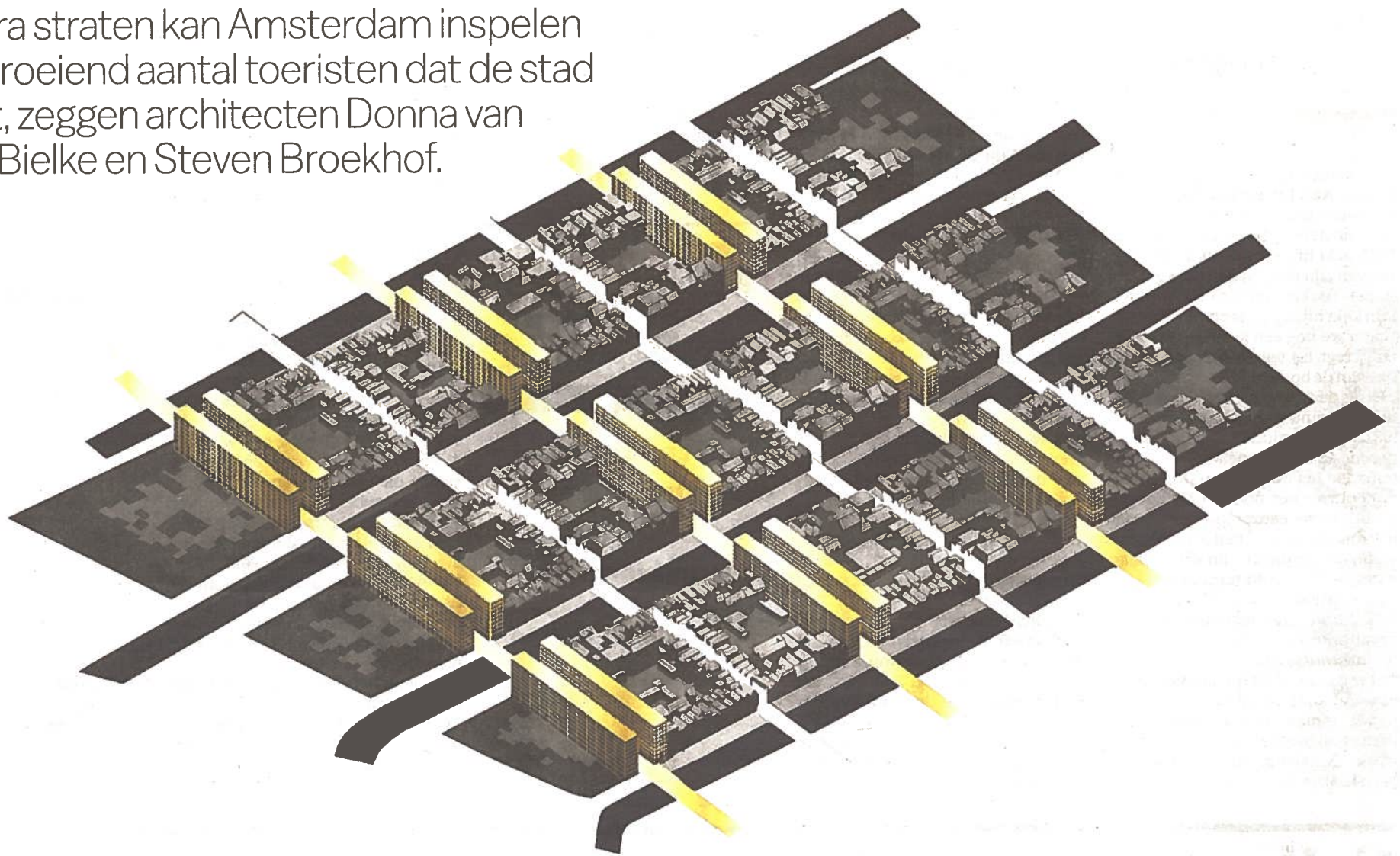
De Wibautstraat, sloopt voor de metro, de Haarlemmer Houttuinen... Spaar ons voor deze aanslagen, ze blokkeren een serieus gesprek over de multifunctionaliteit en subtiliteit van de stad, waarom we van Amsterdam houden en dat is niet om toeristen te 'pleasen' of te huisvesten. Zij mogen genieten van onze diversiteit op alle niveaus en daarvoor zijn brute nieuwbouwingrepen ongewenst.

André van Stigt, Amsterdam

Toekomstige stad Deel 3: Operatie Bypass

‘Maak nieuwe straten tussen de grachten’

Met extra straten kan Amsterdam inspelen op het groeiend aantal toeristen dat de stad bezoekt, zeggen architecten Donna van Milligen Bielke en Steven Broekhof.

Marc Kruyswijk
AMSTERDAM

De Negen Straatjes? Waarom maken we daar niet gewoon de Achttien Straatjes van? En wat te denken van de ruimteverspilling in de huizenblokken tussen de Nieuwendijk en het Damrak? “Het staat vanaf de eerste verdieping allemaal leeg, het wordt slecht gebruikt. Je kan er een extra straat aanleggen, dwars door de blokken heen, evenwijdig aan het Damrak. Een mooie, opgetilde hovenstructuur, zodat je van de ene binnentuin naar de andere loopt.”

Architecten Donna van Milligen Bielke en Steven Broekhof (beiden 32) benadrukken: hun plannen zijn fictief. In principe. Maar vraag door en je merkt dat het ze ernst is. “Die Negen Straatjes bijvoorbeeld. We zijn ons soms niet bewust van de veranderingen die de stad om ons heen al heeft doorgemaakt.”

“De Raadhuisstraat vinden we nu prachtig, maar de straat is ook het resultaat van het doorbreken van een aantal grachtenpanden, waarna een nieuwe verbinding ontstond met de Rozen-gracht. Iets soortgelijks kun je doen rond de Negen Straatjes: doorbreken en nieuwe straten aanleggen tussen belangrijke grachten. Als je daar een aantal kwalitatief hoogwaardige, hoge gebouwen bouwt, is het mooi voor bewoners én bezoekers.”

Niet rustiger

De architecten willen maar zeggen: het zou Amsterdam wat meer lucht geven. Die binnenstad, die de komende jaren alleen maar drukker zal worden, als je de prognoses van het aantal invliegende toeristen mag geloven. “En ook het aantal inwoners gaat toenemen. Daar moeten we wat mee. Niet alleen maar klagen over hoe de stad verandert, hoe Amsterdam niet meer het-

zelfde is als vroeger. We zullen echt iets moeten doen, want het ziet er niet naar uit dat het rustiger wordt.”

Van Milligen Bielke en Broekhof houden zich op verzoek van planoloog en visionair Zef Hemel bezig met de toekomst van Amsterdam, in het bijzonder de manier waarop de stad zich zou moeten instellen op het groeiende massatoerisme. Dat moet uitmonden in een bijdrage aan de tentoonstelling *Volksvlijt 2056*.

Actiegroepen hebben het al over het gevaar van het Venetië-effect en waarschuwen voor het disneyfisceren van de binnenstad, zeggen de architecten. “Ze willen een slot op de binnenstad. Een hotelstop voor het centrum is al van kracht. De overheid probeert het toerisme te spreiden door de kustplaats Zandvoort als Amsterdam Beach te verkopen en het Muiderslot als Amsterdam Castle aan te prijzen. Maar het blijft allemaal een druppel op een gloeiende plaat.”

De balans is zoek, zeggen de architecten. “Die balans kan je terugbrengen door de groei te reguleren, maar ook door de groei juist beter te faciliteren.”

Met hun manifest Operatie Bypass pleiten ze voor de intensivering en groei van de Amsterdamse binnenstad binnen de historische grenzen. De toekomst ligt namelijk niet in de erfenis, maar in de potentie van een stad, zeggen zij. En daarmee slaan zij een weg in die beleidsmakers meestal links laten liggen. “Amsterdam wil de drukte spreiden, maar wij geloven daar niet in. Bezoekers die de stad aandoen, blijven gemiddeld drie dagen en in die drie dagen willen ze bijna allemaal hetzelfde: de binnenstad zien. Daar moet je als stad op inspelen.”

Niet door uitbreiding van de binnenstad dus, maar inbreiding. “Vergroot de capaciteit, maak gebruik van mogelijkheden die de binnenstad te bieden heeft. Amsterdam moet intensiever,

Steven Broekhof

Architect bij Studio Aa en bij het Rotterdamse architectenbureau Felixx.

Donna van Milligen Bielke

De architect heeft haar eigen bureau. Ze won in 2014 de Prix de Rome.

er moet nieuwe stedelijkheid worden toegevoegd. Ruimte kan je vinden door het maken van incisies in het stedelijk weefsel. Extra straten bijvoorbeeld, die zorgen voor een betere doorbloeding. Nu is de binnenstad een hart dat op veel momenten dichtslibt. Door het aanleggen van bypasses kun je dat oplossen.”

Kijk bijvoorbeeld naar de rol die de Wallen spelen in hun visie: “Kenmerkend voor het gebied is het labyrintachtige karakter. Dat kan je uitbreiden. Maak meer kleine straatjes en stegen in het gebied rondom de Oude Kerk. Ze zijn er al, maar zijn nu vaak afgesloten.”

Openluchtmuseum

Er moet iets veranderen, zeggen Van Milligen Bielke en Broekhof. “Je kan de stad niet tot stilstand brengen, dat zou ook niet goed zijn. Nu representeren we in Amsterdam nog heel erg de zeventiende eeuw, denken we. Maar op die manier hou je een stad niet leefbaar, we moeten wel een stad zijn en blijven die durft mee te groeien met zijn maatschappelijke behoeftes. Amster-

dam moet niet alleen het verhaal van het verleden vertellen, maar ook het verhaal van vandaag. En beleidsmakers moeten het verhaal voor de stad van morgen faciliteren.”

Begrijp ze goed: het is niet hun bedoeling om in Amsterdam de deuren wagenwijd open te zetten voor massatoerisme. “De stad moet er blijven voor de bewoners. Dat zouden toeristen ook niet anders willen: iedereen is uiteindelijk op zoek naar een levendige en diverse stad. Zet je er een muur omheen en maak je er één groot openluchtmuseum van, dan blijven bezoekers vanzelf weg; ook bezoekers willen geen monofunctionele stad.”

De twee architecten zijn zich ervan bewust dat veranderingen weerstand oproepen, dat hun visie ook niet heel snel zal worden uitgevoerd. “Het is voor sommige mensen vast even schrikken als ze onze plannen zien, maar dat geef niet. Als je iets wil veranderen, moet je soms een beetje bruut zijn.”

Volksvlijt 2056

In de OBA start op 12 april *Volksvlijt 2056*, een tentoonstelling over de toekomst van Amsterdam. Daarin worden twaalf thema's behandeld: van toerisme tot waar we over vijftig jaar zullen gaan werken. Twaalf kunstenaars buigen zich ieder over één thema. *Het Parool* maakt in aanloop naar 12 april een serie over de toekomst van de stad. Dit is de derde aflevering.